

ประกาศเรื่องตั้งอุปชฌายะ

มหาอำมาตย์เอก พระยาวิสุทธศรีวิชัยศักดิ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ
 รับพระบรมราชโองการเห็นชอบเกล้า ๆ ให้ประกาศว่า สมเด็จพระเจ้า
 บรมวงษ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระมหาสมณะ ถวาย
 พระพร ทูลว่า ชรามเนียมตั้งอุปชฌายะผู้ให้อุปสัมบท กุศบุตร ตาม
 หมายประกาศพระบรมราชโองการในรัชกาลที่ ๕ ลงวันศุกร์ เดือนห้า
 ขึ้นเจ็ดค่ำ ปีชวดยังเป็นลำดับศักดิ์ จตุศักราช ๑๓๓๗ ยังไม่เป็นไป
 สดวก เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ สมควรจะจัดให้เข้ารูปกับพระ
 ราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๖๑ เพื่อให้สดวก
 แก่การปกครองคณะสงฆ์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ๆ ให้ยกข้อ
 ว่าด้วยการตั้งอุปชฌายะ ในหมายประกาศลงวันที่กล่าวแล้วข้างต้น
 นั้นเสีย แต่ให้ใช้ชรามเนียมตั้งอุปชฌายะดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะในท้องถิ่นจะจัดหาอุปชฌายะให้
 มีพอจะให้อุปสัมบท กุศบุตรในท้องถิ่น แต่ไม่มีมากจนเกินต้องการ
- ข้อ ๒ ในตำบลใดว่างอุปชฌายะ หรือมีไม่พอ ให้เป็นหน้าที่
 ของเจ้าคณะในท้องถิ่น ประชุมพระสงฆ์แต่ชาวบ้านพร้อมกันเลือก
 ภิขุรูปไร สมควรจะเป็นอุปชฌายะ เมื่อเลือกได้แล้วให้นำชื่อขึ้น
 เสนอเจ้าคณะผู้ใหญ่เหนือตนในมณฑลกรุงเทพฯ เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะ

กลาง ในมณฑลอื่น เป็นหน้าที่ของเจ้าคณะมณฑล จะสั่งต้องให้รู้ว่า
ภิกษุผู้ใดรับเลือกนั้น ประกอบด้วย องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ถ้าพร้อมด้วย องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึง ออกตราตั้งให้เป็นอุปสมณะ ถ้าบกพร่อง
ไม่สมควร ก็ให้คานไปแต่สั่งให้เลือกใหม่ ๆ

ข้อ ๓ องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างไร ควร ถือเป็น เกณฑ์ตั้งอุปสมณะ เป็น
หน้าที่ของ คณะสงฆ์ จะ พึง กำหนด ๆ

ข้อ ๔ การตั้งอุปสมณะนั้น ต้องได้ อนุมัติ ของ เจ้าหน้าที่ในราชการ
ด้วย ในมณฑล กรุงเทพฯ เป็นหน้าที่ของ เลขาธิการกระทรวงธรรมการ
ในมณฑลอื่น เป็นหน้าที่ของ ผู้ว่าราชการจังหวัด จะให้ อนุมัติ ถ้าเห็น ชอบ
ก็ให้ลง ชื่อ และประทับตราในใบตั้งนั้น ถ้าไม่เห็น ชอบ ก็คืนได้
ตราตั้งนั้นยัง เป็น คณิชา ไม่ใ้ใดกว่า จะได้ อนุมัติของเจ้าหน้าที่ในราชการด้วย ๆ

ข้อ ๕ ถ้าสมเด็จพระมหาสมณเจ้า ทรง พระดำริเห็นสมควร จะ
ประทาน ตราตั้งอุปสมณะแก่ พระภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง เช่นภิกษุผู้ อยู่ใน
ฐานันดร อันสูง หรือเจ้าคณะชั้นผู้ใหญ่ เพื่อเป็น เกียรติยศพิเศษก็
ประทานได้ ตราตั้งที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ประทานนั้น เมื่อตราให้
เจ้าหน้าที่ ทราบแล้ว ให้ฟังได้ ในราชการด้วย ๆ

ข้อ ๖ ในเวลาว่าง สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ให้สมเด็จพระเจ้าคณะตั้ง
อุปสมณะ เป็น พิเศษได้ใน คณะ ของ คน แต่ต้องได้ อนุมัติ ของ เจ้าหน้าที่
ด้วย ๆ

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๐ หน้า ๑๙๘

ข้อ ๗ ภิกษุผู้ อยู่ใน ตำแหน่ง เป็น หัว หน้า ตั้งแต่ ตำแหน่ง ถึง ข
ปาโมช จะ ไม่ อยู่ ห้าม ใน พระวินัย หรือ ใน ราชการ เมื่อ จำ เปน
จะ เปน อุปัชฌายะ คน หนึ่ง ก็ มิ ได้ แต่ เกย หลั ก ึ่ง ข้อ ๗ นี้ จาก
เจ้าคณะ ผู้ ใหญ่ แล เจ้าหน้า ที่ ฯ

ข้อ ๘ อุปัชฌายะ ผู้ ใด รับ ตั้ง เปน พิเศษ ให้ ถือ ว่า มี เกียรติยศ
เฉพาะ รูป แม้ ใน ตำแหน่ง มี จำนวน พอ แล ก็ ตั้ง ขึ้น ได้ ฯ

ข้อ ๙ ภิกษุ ผู้ ใด รับ ตั้ง เปน อุปัชฌายะ ไม่มี ฐานันดร ที่ ตั้ง ขึ้น
ไป กว่า มี ศ เป็น เจ้า อธิการ เล่ม ข รอง แหวง หรือ เจ้าคณะ หมวด
ใน ปกครอง ของ เจ้าคณะ ท้อง ถิ่น ผู้ เปน ใหญ่ เห็น คน ฯ

ข้อ ๑๐ ห้าม ไม่ ให้ อุปัชฌายะ ให้ บรรพชา อุปสัมบท แก่ คน ที่ คณะ สังฆ
แก่ เจ้าหน้า ที่ ใน ราชการ กำหนด ห้าม ไว้ ฯ

ข้อ ๑๑ ห้าม ไม่ ให้ อุปัชฌายะ ให้ บรรพชา อุปสัมบท นอก จาก เขต
ที่ ใด รับ คน ญาติ เว้นไว้ แต่ ใด รับ อนุ มต ของ เจ้า คณะ หรือ ของ เจ้าหน้า ที่
ใน ราชการ ใน ท้อง ถิ่น ที่ จะ ให้ อุปสัมบท นั้น ฯ

ข้อ ๑๒ อุปัชฌายะ ขึ้น ให้ บรรพชา อุปสัมบท คน ใด ต้อง ห้าม แล ให้
อุปสัมบท นอก เขต เจ้าคณะ เห็น จำ เปน จะ ทำ นิคคหกรรม ก็ ให้ ทำ
ได้ ตั้ง ต่อ ไป นี้

ก. ตั้ง ห้าม ไม่ ให้ บรรพชา อุปสัมบท ชั่ว คราว

ข. คืน ทรัพย์สิน ถอด เสีย จากตำแหน่ง อุปชฌายะ

ค. ลง ทัณฑ์กรรม อันไม่ผิด ต่อ กฎหมาย แผ่นดิน

ฌ. เยาวศว์ มากักไว้ชั่วคราว

ง. ย้าย เสีย จากถิ่น ที่ ทำยัง ชั่ว คราว

สถานเดียว หรือ หลาย สถาน โดย สัม แก่ โทษ

ข้อ ๑๓ นิคคกรรม อัน จะ พัง ทำ ชั่ว คราว นั้น กว่าจะ เห็น ว่า
ผิด หลบ แต่ คราว หนึ่ง ไม่เกิน ๒ ปี ๑

ข้อ ๑๔ ใน เวลา ที่ ถูก ห้าม หรือ ถูก ถอด อุปชฌายะ นั้น ให้นำ
บรรพชา อุปสัมบท แก่ คน ใด ให้ ถือ ว่า คน นั้น ได้รับ บรรพชา อุปสัมบท
ผิด กฎหมาย อย่า ให้ ได้รับ ประโยชน์ พิเศษ ใน ราชการ อย่าง ฤทธิ
ตาม เสนว ๑

ข้อ ๑๕ ฤทธิ ใด ไม่ ได้รับ ตั้ง แต่ง ของ คณะ สังฆี แต่ เป็น อุปชฌายะ
ให้ บรรพชา อุปสัมบท ตาม ลำ พัง ต้อง นิคคกรรม ตาม สถาน เมื่อ ลง ปลาย ใน

ข้อ ๑๒ แต่ คน ที่ ฤทธิ นั้น บวช ให้ ชื่อ ว่า บวช ผิด กฎหมาย ไม่ ด้
รับ ประโยชน์ อัน ฤทธิ ตาม เสนว จะ พัง ได้ ดัง เดียว กับ ใน ข้อ ๑๔ ๑

ข้อ ๑๖ คณะ สังฆี จะ ตั้ง ข้อ อาณัติ เพื่อ ขยาย ความ แห่ง ประกาศ นี้ กดี
เพื่อ รักษา ธรรมเนียม ดัง อุปชฌายะ ให้ เป็น ไป สดวก กดี ให้ ตั้ง ได้ แต่
ไม่ ผิด กฎหมาย แผ่นดิน ให้ อุปชฌายะ ประพฤติ ตาม ๑

เล่ม ๓๐ หน้า ๒๖๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๕๖

ข้อ ๑๗ ให้เจ้านายผู้รักษาราชการในท้องถิ่น เอาเงิน ชะระ ช่วย
คณะสงฆ์ดูแลให้อุปถัมภ์ทั่วปวง ประพฤติความหมาย ประกาศนี้ ฯ

ข้อ ๑๘ ข้อความในหมายประกาศนี้ เห็นว่า เป้า อนุมัติแห่ง
พระราชบัญญัติลักษณะปกครอง คณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๐ ฯ

ประกาศให้ ใ้ ณ วันที่ ๙ เดือน สิงหาคม พระพุทธเจ้าโลก ๒๔๕๖ ฯ